

Protokół

5. posiedzenia, 5. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 19. Stycznia 1894.

Początek posiedzenia o godzinie 11-tej minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Dr. Paszkowski, X. Siczynski, Jan Duklan Słonecki i Trzeciecki.

Obecnych posłów 99.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek podaje do wiadomości, że protokół 3 posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów tudzież, że protokół 4 posiedzenia jest złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, że udzielił dwudniowego urlopu J. E. p. Zaleskiemu i p. Koziebrodzkiemu.

Marszałek zwraca uwagę Izby, iż petycje: L. s. 199, 277 i 283 zostały mylnie przekazane komisji szkolnej i oznajmia, że pet. L. s. 199 przydzielił komisji budżetowej, petycje pod L. s. 277 i L. s. 283 przydzielił komisji gospodarstwa krajowego.

Sekretarz, p. Jan Duklan Słonecki odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 19. stycznia

b. r., które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji budżetowej petycje: L. s. 460, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 479, 487, 497, 498, 499, 500, 501, 503, 504, 505, 508, 509, 510, 512, 513, 514, 517.

Po odczytaniu pet. L. s. 518 przemawia p. Merunowicz i wnosi wydrukowanie tej petycji i rozdanie jej w Izbie.

Marszałek oznajmia, iż według regulaminu możliwym jest przy czytaniu petycji jedynie wniosek odczytania jej w całym brzmieniu przed odesłaniem do komisji, a wniosku o drukowanie petycji regulamin sejmowy nie dopuszcza.

P. Merunowicz cofa powyższy wniosek i wnosi odczytanie pet. L. s. 518 w całym brzmieniu.

Izba popiera ten wniosek.

Marszałek oznajmia, że zarządzi głosowanie nad powyższym wnioskiem po przydzieleniu do komisji licznych petycji wniesionych na dzisiejsze posiedzenie.

Sekretarz p. Słonecki odczytuje spis petycji, które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji budżetowej petycje: L. s. 521, 522, 523, 532, 533, 534, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 552, 553, 554, 617, 618, 619, 620, 621, 623.

Komisji petycyjnej: L. s. 461, 488, 489, 502, 506, 507, 529, 530, 613, 614, 622.

Komisji administracyjnej: L. s. 478, 486, 515, 550, 551, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 610 i 615.

Komisji szkolnej petycje: L. s. 480, 524, 525, 526, 527, 528, 531, 535, 536 i 537.

Komisji drogowej petycje: L. s. 490, 491, 492, 493, 496 i 511.

Komisji prawniczej petycje: L. s. 494, 495.

Komisji gospodarstwa krajowego petycje: L. s. 516, 519, 520 i 616.

Komisji gminnej petycje: L. s. 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608 i 609.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Merunowicza w sprawie odczytania petycji L. s. 518.

Izba w głosowaniu oświadcza się za odczytaniem wspomnianej petycji w całym brzmieniu.

Sekretarz, p. Trzeciecki odczytuje petycję L. s. 518, poczem Izba przydziela ją komisji budżetowej.

W sprawie formalnej przemawia p. Stanisław hr. Badeni i wnosi przekazanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie urządzenia kursów rolniczych przy szkołach ludowych, — przydzielonego niewłaściwie do komisji budżetowej — komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Izba przystępuje do porządku dziennego, [którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ordynacji wyborczej dla 30 miast podlegających ustawie miejskiej z dnia 13. Marca 1889 (Nr. 24. Dz. u. kr.).

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Romanowicz, zwraca uwagę, iż na str. 6. w wierszu 15 od dołu, zaszła myłka druku, mianowicie ma być: „subwencji 1500 zł. z funduszków miasta“, zamiast jak wydrukowano: „subwencji 1000 zł. z funduszków miasta“, poczem wnosi wybór komisji górniczej z 8 członków złożonej i odesłanie do tejże komisji powyższego sprawozdania.

Izba uchwała w oddzielnym głosowaniu najpierw wybór komisji górniczej z 8 członków a następnie przekazanie jej powyższego sprawozdania.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszków krajowych za r. 1892.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie niniejszego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przeistoczenia szkoły żeńskiej w Bochni na szkołę wydziałową.

Sprawozdawca p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół.

Sprawozdawca p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wykonania uchwał sejmowych w sprawie popierania niższorzędnych kolei żelaznych.

Sprawozdawca p. Jędrzejowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego wybór komisji kole-

jowej z 11 członków złożonej i przekazanie jej powyższego sprawozdania.

Izba w oddzielnem głosowaniu uchwała najpierw wybór komisji kolejowej a następnie przekazanie jej powyższego sprawozdania.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Olpińskiego o uzupełnienie ustawy przeciw lichwie.

P. Olpiński uzasadnia swój wniosek a pod względem formalnym wnosi odesłanie powyższego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Klemensiewicza o zmianę dotychczasowej praktyki przy zakupnie koni dla c. i k. armii.

P. Klemensiewicz uzasadnia swój wniosek a pod względem formalnym wnosi odesłanie powyższego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przewidywanym budżetowym na I. kwartał 1894.

Sprawozdawca p. St. hr. Badeni, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1894 na podstawie przedłożonego przez Wydział krajowy preliminarza budżetu na rok 1894.

2. Sejm upoważnia do poboru dodatków na fundusz krajowy w wysokości 65 centów od każdego jednego złotego całej należności państwowych podatków bezpośrednich. W mieście Krakowie tudzież w powiatach chrzanowskim i krakowskim pobierać się będzie tylko 51 centów dodatku.

3. Upoważnienia powyżej pod 1. i 2. udzielone, obowiązują po dzień 31. marca 1894.

4. Pobór dodatków do podatków na fundusze indemnizacyjne Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego od dnia 1. stycznia 1894 ustaje — i będą od-

tąd tylko ściągane zaległości tych dodatków za lata ubiegłe.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej:

Sprawozdawca p. Stanisław Badeni czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do czynienia wydatków zwyczajnych z funduszu krajowego na rachunek roku budżetowego 1894 na podstawie przedłożonego przez Wydział krajowy preliminarza budżetu na rok 1894.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy ustęp wniosku komisji.

Sprawozdawca poseł Stanisław hr. Badeni czyta:

2. Sejm upoważnia do poboru dodatków na fundusz krajowy w wysokości 65 centów od każdego jednego złotego całej należności państwowych podatków bezpośrednich. W mieście Krakowie tudzież w powiatach chrzanowskim i krakowskim pobierać się będzie tylko 51 centów dodatków.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy ustęp wniosku komisji.

Sprawozdawca poseł Stanisław hr. Badeni czyta:

3. Upoważnienia powyżej pod 1 i 2. udzielone, obowiązują po dzień 31. marca 1894.

Izba uchwała powyższy ustęp wniosku komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Stanisław hr. Badeni czyta:

4. Pobór dodatków od podatków na fundusze indemnizacyjne Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego od dnia 1. stycznia 1894 ustaje — i będą odtąd tylko ściągane zaległości tych dodatków za lata ubiegłe.

Izba uchwała powyższy ustęp wniosku komisji bez rozprawy.

Uchwalwszy na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania powyższych uchwał, uchwała Izba powyższy wniosek komisji budżetowej w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Wybór komisji podatkowej z 7 członków.

Marszałek powołuje na skrutatorów p. p.: Szeliskiego, Skrzyńskiego Zdzisława, X. Hamoraka i p. Krzysztofowicza.

Po zebraniu kart głosowania przez skruta-
torów zarządza Marszałek odczytanie zgłoszo-
nych do łaski Marszałkowskiej wniosków.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następujący
wniosek:

W n i o s e k.

Ustawa państwowa z 7. maja 1874. Dz. u.
p. Nr. 50, orzeka w §. 35, że ogół katolików
tego samego obrządku w parafii mieszkających,
stanowi gminę parafialną a konsekwentnie
w §. 36. przepisuje, że w razie potrzeby należy
na członków gminy parafialnej nałożyć datki
konkurencyjne t. j. dodatki do podatków.

Z tego wynika, że w gminie parafialnej
nie zamieszkali, chociaż w tejże gminie posi-
dadają majątek nieruchomy, nie są obowiązani
do opłat konkurencyjnych. Sprzeczność między
powyższymi postanowieniami a §. 8. ustawy
konkurencyjnej z 15. sierpnia 1866. (Dz. u. kr.
Nr. 28) nabrała istotnie znaczenia przez kilka-
krotne orzeczenia trybunału administracyjnego,
na podstawie których właściciele posiadłości
ziemskich, uwolnieni są od opłat konkurencyj-
nych z tego tytułu, że w obrębie parafii nie
mają stałego mieszkania.

Zważywszy, że wyłączenie się właścicieli
znacznych obszarów ziemi, którzy nie są para-
fianami w myśl ustawy państwowej z 7. maja
1874, przerzuca niesłusznie znaczny ciężar na
gminy i innych właścicieli zamieszkujących
parafię.

Zważywszy, że jeżeli tego rodzaju uwalnia-
nie się od opłat konkurencyjnych co raz bardziej
się rozpowszechni — stanie się to z wielkim
uszczerbkiem dla naszych kościołów i ciężarem
przechodzącym siły nie jednej parafii.

Zważywszy, że przy częstej zmianie wła-
sności w naszym kraju podstawa do konkuren-
cyi ulega także bardzo donośnym fluktuacyom,
co wytwarza nieprawidłowe stosunki konkuren-
cyjne.

Zważywszy, że coraz liczniejsze dają się
słyszeć głosy domagające się reformy w tym
kierunku ustawy państwowej a w następstwie
ustawy konkurencyjnej.

Zważywszy, że zasada ta konkurencyjna
wypływająca z powołanej ustawy państwowej
z 7. maja 1874 r. jest wręcz przeciwna trady-
cyi naszej narodowej i przywiązaniu do kościoła:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wyjednał w dro-
dze ustawodawczej zmianę ustawy państwowej
z dnia 7. maja 1874 (dz. u. p. Nr. 50) w tym
kierunku, żeby mocą ustawy krajowej mogli
być pociągani do konkurencyi kościelnej także
katolicy odnośnego obrządku nie mieszkający
w parafii, jeżeli w jej obrębie posiadają majątek
nieruchomy.

Adam Jędrzejewicz w. r.
wnioskodawca.

Gorayski, Sylwester Sembratowicz, Za-
moyski, Raczyński, Paszkowski, J. Męciński, T.
Rozwadowski, K. Scipio, Zoll, A. Wodzicki,
Adam Skrzyński, St. Larysz Niedzielski, Stan.
Tarnowski (sen.), G. Romer, Fr. Jędrzejowicz,
St. Tarnowski (jun.), Zdzisław Skrzyński, Jan
Trzeciecki, S. Badeni, Rey, Stanisław Stadnicki,
Żardecki, Potoczek, Stręć.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym
postąpi regulaminowo.

Sekretarz, p. Paszkowski czyta następujący
wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że obowiązująca obecnie ustawa
drogowa wskutek nierównego rozkładu ciężarów
jest niesprawiedliwą,

zważywszy, że do równomiernego rozkładu
ciężarów jako podstawa obliczenia służyć może
najodpowiedniej wysokość opłacanych podatków
bezpośrednich.

Podpisani wnoszą;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na
najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt
ustawy drogowej, oparty na następujących za-
sadach:

1. Do budowy i utrzymania dróg gminnych
zatrzymują się prestacye w naturze.

2. Podstawą do wymiaru prestacyi w na-
turze tak dla gmin jak i obszarów dworskich,
będzie wysokość opłacanych podatków bezpo-
średnich. — Opłacający niżej 2 złr. podatku, wi-
nien odrobić jeden dzień, lub też wartość dnia
roboczego opłacić.

3. Każdemu z obowiązanych do odrobienia
prestacyi pozostawia się wolność opłaty tejże
prestacyi częściowo, lub w całości gotówką.

4. Rada powiatowa dla swego powiatu oznacza corocznie wartość dnia roboczego.

5. Budowa i utrzymanie mostów należy pod bezpośredni Zarząd Wydziału powiatowego.

6. Obowiązek obszarów dworskich wydawania materiału drzewnego, o ile przeciętna wartość tegoż nie przewyższa w ciągu roku 5% dodatków do opłacanych przez obszar dworski podatków bezpośrednich, znosi się w zupełności.

7. Do funduszu powiatowego dróg gminnych wpływają:

a) Kwoty opłacane tytułem 3-procentowego dodatku do podatków bezpośrednich (jak w dotychczasowej ustawie).

b) Spłaty za prestacje w całości lub częściowo nieodrobione.

Lwów dnia 19. stycznia 1894.

wnioskodawcy:

Bolesław Żardecki,

Albin Rayski.

T. Merunowicz, Palch, Potoczek, Stręk, Mizia, Herasymowicz, Rożankowski, Ochrynowicz, Hamorak, Huryk, Weigel, Romanowicz, Goldman, Dr. Midowicz, Dr. Olpiński, Klemensiewicz, Michalski, Lenartowicz, Fruchtmann, Wiktor, Zbyszewski, Dworski.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Słonecki czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że rojka chrabąszcza majowego co cztery lata się powtarza, która właśnie na bieżący rok przypada, a teraz już z powodu ilości pędraków znaczne szkody się odczuwa, tak w kulturach lasowych, jakoteż i w ziemiopłodach rolnych, a mianowicie ziemniakach;

zważywszy, że wszystkie kraje koronne w państwie austriackiem posiadają ustawę o przymusowym tępieniu chrabąszcza majowego, a mianowicie: (Niższa Austria i Styrya z 10. grudnia 1868, Czechy, Bukowina, Gorycja, Gradyska, Tyrol i Vorarlberg z 30. kwietnia 1870, Morawa z 14. czerwca 1870, Kraina z 17. czerwca 1887, Szląsk z 30. czerwca 1870, Istrya z 2. września 1890, Karyntya z 14. stycznia 1870 i Saleburg z 18. stycznia 1870).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się Wydział krajowy do ułożenia projektu do ustawy o przymusowym tępieniu chrabąszcza majowego, i do przedłożenia tego projektu na najbliższej sesji sejmowej.

II. Z powodu, że główna rójka chrabąszcza majowego w tym roku przypada, a ustawa o tępieniu tak szybko wejść w życie nie może, poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wydał okólnik do wszystkich obszarów dworskich i gmin, a zarazem do Wysokiego c. k. Rządu, aby na podstawie §§. 50. i 51. ustawy lasowej polecił Władzom powiatowym tępienie chrabąszcza podczas rojki w r. 1894.

Fr. Jędrzejowicz w. r.
wnioskodawca.

J. Stadnicki, St. Tarnowski sen., Zamoyski, Tom. Rozwadowski, G. Romer, S. Koziembrodzki, St. Tarnowski jun., Ed. Micewski, E. Jędrzejowicz, Krzysztofowicz, J. Vivien, Stan. Jędrzejowicz, St. Larysz Niedzielski, Jan Trzeciecki, Sala, K. Scipio, Skrzyński.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz, p. Trzeciecki, czyta następującą interpelację:

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Komisarza rządowego.

Zważywszy, że podług §. 15. patentu o broni bez osobnego na to pozwolenia „broń nosić mogą ci, co dla przemysłu swego muszą czynić użytek z broni“,

zważywszy, że do takich zajęć liczy się polowanie,

zważywszy, że z takiego samego powodu przysłużyć winno właścicielowi gruntu prawo użycia broni dla ochrony pól przeciw dzikim zwierzętom,

zważywszy, że prawo trzymania broni wynikając z §. 15. patentu o broni jest obecnie różnemi rozporządzeniami wykonawczemi utrudnione, i że przez te rozporządzenia wykonawcze, jest uniemożliwiony chłopu nie tylko przystęp do licytacji prawa polowania, ale i prawo używania broni w obronie własności.

Zważywszy, że władze I. instancyi mają zanadto wielką swobodę w ograniczeniu tych

praw przy udzielaniu karty na broń i przy zatwierdzeniu licytacji polowania z tego zawsze na niekorzyść chłopów korzystają

Zapytujemy Wysoki Rząd, czyby nie był skłonny wydać odpowiednich rozporządzeń, któreby wszystkim właścicielom i dzierżawcom zabezpieczały przysługujące im prawo używania broni na mocy powyżej przytoczonego patentu o broni, i na mocy praw konstytucyjną zabezpieczonych, a mocą których prawo to może być odebrane obywatelowi i właścicielowi tylko na podstawie przeprowadzonego dochodzenia i prawomocnego orzeczenia, wskutek czego do dzierżawy i używania polowania na mocy ustawy łowieckiej dopuszczeni być winni wszyscy ci obywatele, przeciw którym nie ma w powyższy sposób uzasadnionych zarzutów.

Lwów, dnia 10. stycznia 1894.

S. Poczczek.

Dr. Midowicz, Huryk, Kułaczkowski, Dr. Olpiński, Rayski, W. Romańczuk, Klemensiewicz,

Herasymowicz, Sawczak, Żardecki, Palch, Stręk, Mizia, Hamorak, Okuniewski.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę poda do wiadomości p. Komisarza Rządowego.

P. Skrzyński Zdzisław zdaje sprawę ze skrutynium wyboru do komisji podatkowej.

Na 88 głosujących wybrani zostali członkami komisji podatkowej pp.: Abrahamowicz, Dzeduszycki Stanisław, Huryk, Jędrzejowicz Adam, Skałkowski, Szeptycki, Weigel.

Marszałek konstatuje, że powyżej wymienieni posłowie są wybrani członkami komisji podatkowej.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne posiedzenie na dzień 20. stycznia b. r. godzinę 12 w południe.

Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 40 popołudniu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko,

sekretarze:

Dr. Franciszek Paszkowski
Jan Duklan Stonecki.